

בלבבי משכן אבנה

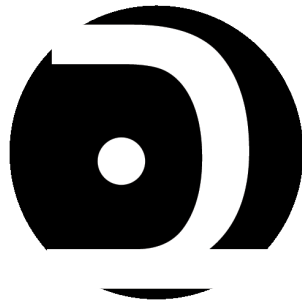
שאל לבבי

שאלות ותשובות

אמור תשפ"ב

[240]

מהארכיון

ב דינים של הנהרגים במלחמות א"י ובשואה

ב האם מי שעובר עבירה פוגם בנשמתו

ב במהות התפילה

ג עוד בענין תפילה

ד שאלות על ספרי בלבבי משכן אבנה

ה הכנעה והבדלה

דינם של הנהרגים במלחמות א"י ובשואה

שלום לכבוד הרב שליט"א

א. שמעתי שיש דעות שאומרים שאם חייל בצבא בארץ מת במלחמה אז הוא מת על קידוש השם ונמצא במדרגה גבוהה ביותר בשמיים, אם לא במדרגה הכי גבוהה, ומאידך שמעתי שזה לא פשוט תלוי מה הייתה כוונתו למה התגייס, האם מחשבתו הייתה להגן על עם ישראל, או סתם התגייס כי כולם מתגייסים, ופעם עשו 'סיאנס' לחייל שמת במלחמה ואמר שניקו לו הרבה מאד אבל לא הכל. וכל זאת אף על פי שמדובר בצבא של הציונים, כי החיילים הם יהודים בסופו של יום. יגיד לנו הרב מה האמת לאמיתה באמיתתה של תורה?
ב. וכנ"ל מעניין אותנו לדעת לגבי אותם יהודים בשואה שנרצחו, על אותם יהודים כמונן שעזבו את היהדות ונהפכו לחופשיים.

תשובה:

א. עצם כך שנהרג מחמת היותו יהודי זה זיכור. כמה מזכר, תלוי בכוונתו. ואע"פ שטעה במעשיו כל שכוונתו לשמים מזוכך יותר. ותלוי מאוד מי דן אותו בב"ד של מעלה.
ב. כל שאינו מומר להכעיס מהני.

האם מי שצובר עבירה פוגם בנשמתו

לכבוד הרב שליט"א, האם כשאדם עושה עבירה זה קשור לנשמה שלו, או לא?

תשובה:

כח הבוחר באדם לעבור ח"ו עבירה הוא כח ה"רוח" כמ"ש הגר"א. ועי"ז מצורף כח הרוח עם הנפש, והנפש עם הנפש הבהמית, ומתלכלכים בחטא.
אולם הנשמה נשארת בטהרתה. וכמ"ש בנפש החיים, שמשעה שעולה במחשבתו לחטוא הנשמה מסתלקת, ולכך אינה מתלכלכת בחטא. ולכך הנשמה עדיין טהורה. וכמ"ש אלה-י, נשמה שנתת בי "טהורה היא, אף בהוה.

במהות התפילה

שלום לכבוד הרב, תודה רבה לרב על הכל, אשמח לבירור לגבי מהות התפילה.
פנימיות כל התפילות כולן בסוף מגיע להתקשרות לבורא למקום שאנו חווים את הכל מנקודת המבט כביכול שלו, האם זאת אומרת שהמהות הפנימית של כל התפילות היא אי הזדהות עם עצמנו? ותפילת שמונה לדוגמא היא הלבשה וביטוי על הבקשה הפנימית של אי ההזדהות עם האני? תודה רבה לרב.

תשובה:

התפלה כסולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. ובתפלת שמו"ע שם אנו פותחים בה' שפתי תפתח, והיינו שהוא מעין שכינה מדברת מתוך גרונו, ולכך אין בקשות על הפרט אלא על הכלל, חננו, השיבנו וכדו'.

ולכך הבקשות הם במבט של כלל, כלל ישראל, ולא במבט של פרט, וזהו אי הזדהות עם האני הפרטי והזדהות עם הכלל.

עוד בענין תפילה

לכבוד לרב שלום וברכה,
אני משתדלת להתפלל בכוונה. לעיתים מצליחה התפילה להיות ישרה ומכוונת ולעיתים נכנסות מחשבות זרות.. (תכנונים של יום המחר וכד') ולאחר התפילה אני מרגישה בשלמות בתפילתי בגלל המחשבות הללו..
איך אוכל לעבוד על הנקודה של למקד את תפילתי כמה שיותר?
(ואם יש שיעורים בנושא, אשמח לפנות אליהם).
תודה מראש

תשובה:

- א. לעצור לפי כל ברכה או קטע, ולחשוב רגע קט על מה שהולכים לומר.
- יתר על כן רבי יהודה צדקה זכר צדיק לברכה, נהג לעצור בכל ג' תיבות בתפלת שמו"ע. וכל אדם צריך בדיקה אם זה שייך לעת עתה עבורו.
- ב. יש לבחור ברכה אחת או קטע שבו האדם מתחלה מתרכז בו במיוחד, הן ריכוז מחשבתי והן ריכוז לבבי. הקטע יבחר או כפי הצורך המעשי או כפי החיבור הנפשי.
- ג. בכללות יש ללמוד יותר על ענין התפלה באופן יסודי ושורשי להבין את מהותה, הכרח וחיבתה, ועי"ז נוצר ערך הכרתי וחיבור נפשי יותר ויותר לתפלה.
וכן לפני כל תפלה אם אפשר להתבונן ולו זמן קטן ביותר על הנ"ל.
- ד. בנוסף לכך יש לתת את הדעת עד כמה שניתן בתוך מורכבות החיים לגשת לתפלה לא מתוך לחץ בזמן או לחץ מעשי או נפשי. ככל שניתן שהכניסה לתפלה תהא מתוך שלווה ורוגע.
יש ספר נפלא "כחה של תפלה, שנתחבר ע"י הגאון הצדיק רבי אהרן צבי רומפלער זכר צדיק לברכה, שנתבקש זה עתה לישיבה של מעלה לישיב בנועם ה'.
יצא לאור ע"י בימה"ד תהלות ישראל, רח' יצחק נפחא 17, ירושלים.

שאלות על ספרי בלבבי משכן אבנה

בס"ד לכבוד הרב, שליט"א.

תחלה עלי להודות להרב שליט"א על ספרו בלבבי משכן אבנה, שממש האיר עיני בעבודת ד', ומרגיש אני שאחר כמה וכמה שנים של חיפוש דרך סוף סוף יש לי דרך ברור לעבוד את ה' ולהתעלות. רציתי לשאול כמה שאלות:

א. ראיתי בלבבי משכן אבנה ח"ב שעל האדם לקבוע זמן ולדבר לעצמו על פשיטות האמונה מן השכל, כגון איך נעשה העץ הראשון וכדו', ועי"ז מגיעים אל הנשמה. הנה תמיד ביססתי אמונתי על אמונת חכמי ישראל שבכל הדורות, וב"ה אין לי ספיקות באמונה, ויודע אני שעדיין האמונה בעיקר מבוסס על זה. אבל כשאני חושב על אמונה מן השכל הפשוט, אני תמיד מתבלבל בנקודה אחת, אולי יועיל לי הרב לבררו. ואני חוזר שב"ה אין לי ספיקות באמונה, אלא שבשביל עבודה זו לדבר על פשיטות האמונה מן השכל חשוב לי לשאול שאלה זו, ואני מקוה שאין בזה איזה בעיה או חסרון, כי לא באתי להקשות וכדו', אלא פשוט רצוני להצליח בעבודה זו. ההוכחה הפשוטה מן השכל היא שאיך הכל התחיל, הרי העולם אינו יכול לברוא את עצמו דהא קודם שנברא אינו קיים לברוא את עצמו. אלא שאני מסתבך דהא הקב"ה מעולם היה, וזה אנו מבינים, ומ"ש העולם? אנה האר עיני. [הקב"ה הוא למעלה מן הזמן והעולם הוא בתוך הזמן, זה אני יודע, אבל איני מבין זה כ"כ ואינו דבר המיישב את האמונה מן השכל על לבין].

ב. הרב האריך בתחלת ספרו בלבבי משכן אבנה שתכלית האדם בעולם זה הוא להיות דבוק וקרוב לה' באופן מוחשי, וכן ראיתי הרבה פעמים מזקני הגה"צ הרב אביגדור מילר זצוק"ל. אבל אני תמיד מתבלבל בזה, כי כפי שטחיות הבנתי חשבתי שעל נושא זה האריך הנפש החיים וייסד שהעיקר בכל עבודת האדם וחייו הוא המעשים, והמחשבות והרגשות אינם אלא מצטרפים להמעשים להעלותם עוד יותר, אבל לעולם מי שחי כל חייו בדקדוק המצוות ושוכח ענין הדביקות ומחשבות אמונה וכדו' משמע דקיים תכליתו בעולם זה [וראיתי מי שביאר שהוא משום דשיטת הנפה"ח דעיקר עבודת האדם בעולם הזה הוא תיקון העולמות ולא תיקון עצמו כמ"ש בפכ"א].

כגון, שער א פכ"ב הרחיב הנפה"ח בזה ז"ל 'וכשיקיים איש ישראל כראוי, אף אם לא יכוון וכו', עם כל זה נתקיימו המצוות, ויתקנו על ידיהם העולמות וכו' '. ובפרט הדגיש ענין זה בפרקים ודיבר בחריפות, וכגון בפ"ה שם ז"ל 'וכבר הזכרנו לעיל סוף שער א' שהעיקר בכל המצוות הוא חלק המעשה, וטהרת המחשבה אינה אלא מצטרפת למעשה, ולמצוה ולא לעיכובא וכו'. ולא זו בלבד שבמצוות מעשיות העיקר בהם הוא חלק המעשי, אלא שגם במצוות התפלה שנקראת עבודה שבלב וכו' עם כל זה העיקר שצריך האדם לחתך בשפתיו דוקא כל תיבה ממטבע התפלה וכו' '. הנה איני רואה צורך להביא כל אריכות דבריו שהאריך בזה, ואני שואל בכלליות שכל כיוון הדברים בהנפה"ח לאורך הספר נשמע לי לפי שטחיותי שאין העיקר הלב והדביקות אלא המעשים, והלב והדביקות הם דברים צדדיים המוסיפים על כח המעשים. אנה האר עיני בזה, כי אני נבוך בזה כבר כמה שנים, ונראה לי שהבהירות בזה יוסיף לי הרבה בעבודת ה'. ג. כיון שתכלית האדם בעולמו הוא להיות דבוק בה' באופן מוחשי, למה מצוות ת"ת כנגד כולם,

ורואים שהכל משקיעים עיקר כוחותם בלימוד התורה, הרי לכאורה מצוות אחרות מביאות יותר לדביקות בה' כגון תפלה והתבוננות בבריאה וכו', ואדרבה בלימוד התורה א"צ לענין הדביקות והאדם אינו חושב על ה', וצריך לזהר שהאדם לא ישכח דביקותו בה'? לא באתי להקשות, אלא רצוני עז להבין.

תשובה:

א. ישנם שני חלקים בשכל. בירור שכלי, ושינון שכלי. הספר אינו עוסק בבירור שכלי, וע"ז יש לנו אמונת אומן מאבותינו. אלא הספר עוסק בשינון שכלי. ולכך אין שייכות לכל השאלות הנ"ל. וראוי לרוב בנ"א לא להכנס כלל לשאות מעין אלו כי רבים חללים הפילה, כמ"ש רבותינו שאחזו ב"נבוכים" ולא השיגו ה"מורה".

ב. יש נידון מה עדיף, כוונה או מעשה, וע"ז מרחיב הנפה"ח שמעשה ללא כוונה יצא, כוונה ללא מעשה לא עשה כלום. ולכך המעשה עיקר.

נידון נוסף מהי הצורה השלמה מעשה ללא כוונה ולב, או מעשה עם כוונה ולב. ובזה פשוט שהצורה השלמה מעשה עם כוונה ולב. ותכלית הכל להגיע מתוך עולם המעשה של דקדוק הדין לשלב העליון של כוונה ולב. כי המעשה נמשל לקומה תחתונה, והכוונה והלב לקומה עליונה. ועליונה בלתי תחתונה אינה כלום. אולם התכלית לבנות קומה ראשונה ואזי ע"ג לבנות עליה, ולהיות "בני עליה", שדר בעליה. אולם כל הזמן העליה בנויה ע"ג קומה תחתונה, מעשה.

ג. מצות הדבקות יש בה כמה חלקים, וכמו שהרחיב בחלקם בנפה"ח.

דבקות ברצונו ית"ש - כאשר עוסק ברצונו הנגלה בתורתו בלימוד הלכה.

דבקות בחכמתו ית"ש כאשר עוסק בחכמתו שהיא נגלית בתורתו בלימוד הלכה ואגדה.

דבקות במעשה - כמ"ש כמה פעמים, נעשה שותף לקב"ה.

דבקות בהרגשה - לחוש את מציאותו ית"ש - תפלה - כדבר איש אל רעהו כלשון הרמח"ל במס"י. ועוד.

הכנעה והבדלה

לכבוד הרב, שליט"א, 1 - לא הבנתי את הקושי לעשות הכנעה והבדלה בנפרד?

2 - איך אפשר לעשות את שניהם יחד?

תשובה:

כתב בספר לקט אמרי פנינים בשם הבעש"ט (והובא בבעל שם טוב על התורה, במקור מים מים חיים, נח, עמוד התפלה, אות פ"ג) וז"ל, וכיניע עצמו בהכנעת עפר ואפר ממש, בהשתתפות נפש כל חי תולע קטן, אין ממש בטל ומבוטל, אזי מתברר הניצוץ הקדוש ונתחבר למעלה אל החיות האמיתית, ואז ע"י ההכנעה הגדולה בא ההבדלה מלמעלה שלא יפול מרוב ההכנעה למטה, ובהכרח נעשה הבדלה בין טוב לרע, והרע נופל למטה לנוקבא דתהומא רבה, ואח"כ בא המתקה באור וחיות אלהות, וטועם מעין עוה"ב.

ועיין זוהר חי (בראשית כד ע"א) וצריך להבדלה להבדיל ולהסיר הקליפה ע"י הכנעה.

והרי מבואר שהכנעה ללא הבדלה יכול ליפול למטה, כי כח הרע מושכו למטה, ורק כאשר נבדל הרע נקשר לעילא, כי רע המפרידו?

ועיי"ש זו"ל, ע"י הכנעה זאת אם הוא בלב אמת לאמתו, תיכף יש הבדלה, ובדלים ממנו כח המסכים והחומות, כי ע"י הכנעה אמתית שמפזר כל הונו ומדרגות שלו לחיילות הסובבים, חיילות הקדושה, והוא נשאר עני ואביון ומשתף עצמו עם כל בעלי חי, אז בדלין כל המסכים שנעשו באחיזת עינים, וע"י הבדלה הזה בא להמתקה אמתית עד שנפשו נכללת באור א"ס שבתוך ההיכלות ואותיות.

ועיין עוד היכל ברכה (לך לך) זו"ל, הכנעה הבדלה המתקה, עיבור יניקה מוחין, עולמות נשמות אלוהות. והבן שמקבלים אהדדי. ושם (וישלח) הקביל זאת לניקוד, חולם חיריק שורוק. ושם (משפטים) הקביל זאת לאורות, ניצוצין, כלים. ובאוצר החיים (בא) כתב זו"ל, ופסח נשחט בשלש כיתות, קהל עדה ישראל, כטעם יחוד ברכה קדושה, אברהם יצחק יעקב, מחשבה דיבור מעשה, הכנעה הבדלה המתקה, עיבור יניקה מוחין, אריך קציר? קצר? בינוני וכו', דורון תפלה מלחמה, וכו', נפש רוח נשמה, חיבור זיווג נישוק, עיי"ש בהרחבה. ועוד כתב (ויקרא) שמקביל לכוונה תורה מצוה, ר"ת כת"ם. ועיי"ש עוד בפ' וילך. ועיין עוד זוהר חי, בראשית כ"ד ע"א. [לא ברור ציטוט מהיכן זה?] שמעתי ממורי (הבעש"ט) בתקוני תפלה צריך הכנעה הבדלה המתקה. ובאמת כל כתבי האר"י נכללים באלו השלשה.

ועיין רשפי אש, אות פ"ד. תולדות יעקב יוסף, נח, אות ג'. קונטרס אחרון. כתונות פסים, בהר. זאת הברכה, אות י"ג ואות כ"ה. ובן פורת יוסף, לך לך. ושארית ישראל, שער השובבי"ם, דרוש ז'. ועיין טהרת הקודש, מבוא השער, פרקים ג'-ד', שביאר ענין זה בלשון פשוטה ובהרחבה.

והבן מאוד שיש שני מהלכים בהכנעה, ובכל פעם דברו באופן אחד מהם. ואלו הם.
א. הכנעה מלפני השי"ת.

ב. הכנעה - להכניע את הרע.

לדוגמא. הכנעה לפני השי"ת, עיין תולדות יעקב יוסף (וזאת הברכה אות יג) זו"ל, וזהו הכנעה כאילו הוא אינו מדבר רק השכינה. וכן הלשון שהוזכר לעיל, "ע"י הכנעה זאת אם הוא בלב אמת לאמיתו", זהו הכנעה לקב"ה. וכן באוצר חיים (קדושים) זו"ל, וזהו הכנעה מאוד לפניו ית"ש. ובזוהר חי (בראשית כד ע"א) זו"ל, הכנעה, אין, לב נשבר לפני קונו. ושם (ריז ע"א) וצריך הכנעה עד אין לפני קונו. והוא בחינת שער הכניעה בחובות הלבבות.

שׁוֹׁת בלבבי משכן אבנה · אמור תשפ״ב [240] מהארכיון

לקבלת העלון השבועי בדוא״ל,
וכן מקבץ שאלות ותשובות לפי סדר הפרשיות,
יש לשלוח בקשה לכתובת:

info@bilvavi.net

[לקבלת העלון השבועי והשו״ת דרך הפקס,
יש לשלוח בקשה למספר הפקס 03-548-0529]

לבירורים בנושאי ״בלבבי משכן אבנה״ ניתן
לפנות למערכת באופנים הבאים:

טלפון 052-763-8588 · פקס 03-548-05294
ת.ד. 16452 ירושלים מיקוד 9116302

info@bilvavi.net

שיעורי מורינו הרב שליט״א מופיעים ב״קול השון״
ישראל 073.295.1245 | USA 718.521.5231